

Гайович Г. В.

ВАСИЛЬ БАРКА. ФІЛОСОФСЬКЕ КОНСТРУЮВАННЯ МИТЦЕМ ВЛАСНОЇ МОДЕЛІ СВІТУ

Анотація. У статті мова йде про одного з найвидатніших письменників ХХ століття Василя Барку, який більшу частину свого життя прожив поза Україною. Зроблено акцент на тому, що саме умови життя спонукали його до конструювання особливої моделі світу, яку письменник представив у своїх творах. Зосереджено увагу на тих аспектах життя й творчості, які лежать в основі філософського конструювання письменником власної картини світу. Аналізуючи факти життя, автор шукає підґрунтя життєвої філософії письменника. Зауважено, що нелегке, а то й драматичне подекуди життя поета органічно вписується в контекст нашої складної доби. Висловлюється думка, що віра в Бога завжди жила в душі письменника, тому у пошуках істини, Василь Барка приходив до переконання, що найглибша трагедія людини в її гріховному відділенні від Бога. Підтверджено думку, що мрії Барки про ідеальний світ збігаються з поглядами Сквороди. Дослідження показало, що у поетичній палітрі митця нашаровано елементи різних стильових шкіл та напрямів.

Ключові слова: модель світу, філософія, релігійні мотиви, життя та творчість Василя Барки, поетична палітра, авторський стиль.

Інформація про автора: Галина Васиївна Гайович, кандидат філологічних наук, доцент, Міжнародна школа україністики Національної академії наук України.

Електронна адреса: ggayovych@bigmir.net

Gayovich G.

VASYL BARCA. PHILOSOPHICAL CREATION OF THE ARTIST'S OWN WORLD

Abstract. This article deals with the life and work of Vasyl Barka. He is one of the most prominent writers of the 20th century and one of the brightest representatives of Ukrainian emigration. The artist spent most of his life outside Ukraine. Nowadays he is returning to his native land in his poems. Deservedly, he gains appreciation and becomes the subject of research interest. Life conditions made him create a special world model, which the writer had created in his writings.

This research analyzes the facts of his life in order to explain the original poetic micro- and macrocosm of the writer, it focuses on such aspects of his creativity, which underlie the philosophical design of the writer's own picture of the world. The author tries to understand the basis of the writer's life philosophy. Emphasis is laid on the fact that his hard, and sometimes even dramatic life totally fits into the context of our difficult times.

It is believed that faith in God has always lived in the soul of the writer. But tough rejection of religion by the communist system, aggressive destruction of everything related to faith and church, encouraged the artist to look for the depths of this phenomena. Searching for the truth, Vasyl Barka is convinced that the deepest human's tragedy lays in their sinful separation from God.

The article says that Barka's dream of an ideal world coincides with Skovoroda's theory. However, the artist not only dreamt of such a world, but he became his representative himself. This view is confirmed by the last period of his life. Constant philosophical reflections about the sense of life have resulted in the change of the world outlook and the complete adoption of Christian ideology. With the help of his writings, Vasyl Barka tries to purify our spirituality from all the stinging and hypocritical things which were done by the Pharisees from science and arts and their books. In search for harmony, Barka creates poetry of original style which requires the reader's physical and spiritual attention.

The study showed that the poetic palette of the artist had been influenced by various style schools and directions. Such an alloy of styles largely explains the difficulty of perceiving of Vasyl Barka's poems. Therefore, Barca's poetry is on the verge of the general literary process. So, in future, Vasyl Barka's extraordinary and rich creativity is worth investigating. Besides, it is worth analyzing from the point of view of national, religious and Christian principles.

Key words: model of the world, philosophy, religious motives, life and work of Vasyl Barka, poetic palette, author's style.

Information about author: Gayovych Galyna, Associate Professor International School of Ukrainian Studies of National Academy of Sciences of Ukraine.

E-mail: ggayovych@bigmir.net

Нажович Н.

WASYL BARKA. PROJEKT FILOZOFICZNY WŁASNEGO OBRAZU ŚWIATA

Streszczenie. W tym artykule są opisane życie i praca Wasyla Barki, który był jednym z najwybitniejszych pisarzy XX wieku i wyjątkowych przedstawicieli emigracji ukraińskiej. Artysta spędził większość swojego życia poza Ukrainą. Teraz wraca na swoją ojczyznę. Zostaje sprawiedliwie doceniony i staje się przedmiotem zainteresowania naukowego. Warunki życia skłoniły go do skonstruowania specjalnego modelu świata, który pisarz zrealizował w swoich utworach.

Badanie to zawiera analizę faktów życiowych w celu wyjaśnienia oryginalnego poetyckiego mikro- i makrokosmosu pisarza, skupia się na tych aspektach kreatywności, które leżą u podstaw filozoficznego projektu własnego obrazu świata pisarza. Autor stara się zrozumieć podstawy filozofii życiowej pisarza. Szczególnie ważny jest fakt, że jego trudne, a nawet dramatyczne warunki życiowe są organicznie dopasowane do kontekstu naszych trudnych czasów.

W artykule wyrażono opinię o tym, że wiara w Boga zawsze żyła w duszy pisarza. Ale zdecydowane odrzucenie religii przez system komunistyczny, agresywne zniszczenie wszystkiego, co wiąże się z wiarą i kościołem, dodatkowo zachęciło artystę do osiągnięcia całej głębi tego zjawiska. Szukając prawdy, Wasyl Barka był przekonany o najgłębszej tragedii człowieka w jego grzesznym oddzieleniu się od Boga.

Jest to kwestia marzenia Barki o idealnym świecie zbieżnym z teorią Skoworody. Jednak artysta nie tylko marzył o takim świecie, ale sam stał się jego przedstawicielem. Ten pogląd określa jego życie w ostatnim okresie. Ciągłe refleksje filozoficzne nad sensem życia doprowadziły do zmiany poglądów i całkowitego przyjęcia chrześcijańskiej ideologii. Poprzez swoją twórczość Wasyl Barka próbuje oczyścić nasz umysł ze wszystkich kłujących i obłudnych rzeczy przyniesionych przez faryzeuszy poprzez ich naukę, sztukę oraz książki. W poszukiwaniu harmonii Barka tworzy poezję, która ma oryginalny styl i wymaga od czytelnika uwagi zarówno fizycznej, jak i duchowej.

Badania wykazały, że poetycka paleta artysty jest wyłożona elementami różnych stylów szkół i kierunków. Taka mieszanka stylów w dużej mierze wyjaśnia trudność postrzegania wiersza Wasyla Barki. Dlatego poezja Barki znajduje się na pograniczu ogólnego procesu literackiego. Dlatego w przyszłości warto zbadać niezwykły i bogaty dorobek Wasyla Barki oraz dokonać ich analizy z punktu widzenia zasad narodowych, religijnych i chrześcijańskich.

Słowa kluczowe: model świata, filozofia, motywy religijne, życie i twórczość Wasyla Barki, paleta poetycka, styl autorski.

Nota o autorze: Hajowicz Halina, dr. hab., Międzynarodowa Szkoła Ukrainistyki Narodowej Akademii Nauk Ukrainy.

E-mail: ggayovych@bigmir.net

Вивчення духовного розвитку людства загалом та окремо певної особистості, особливо, якщо ця особистість залишила людству цілу низку неординарних художніх творів, у яких зроблено спробу осягнути найважливіші питання світобудови, завжди знаходиться в центрі уваги науковців різних галузей. Василь Барка один з найвидатніших модерністів ХХ століття та яскравих представників української еміграції. Він був не лише письменником, а й філософом, тому його висловлювання щодо тих чи інших явищ життя звучать глибоко та переконливо. Так склалася його доля, що більшу частину свого життя він прожив поза Україною. Це мабуть і стало основою для конструювання особливої моделі світу, яку письменник представив у своїх творах. Для творчості В. Барки, з одного боку, органічними є релігійність, філософічність, гуманізм, гармонія між людиною й світом, людиною й космосом. З іншого, заглибленість у народну стихію, казковість та щедre використання фантастичних еле-

ментів у створенні міфологічних образів на основі фольклорного розуміння світу. Ці два елементи чуттєвої любові до світу, як пишуть дослідники творчості Барки, утворюють гармонію земного і неземного в творах Барки, нагадують філософію Григорія Сковороди та інших ідеалістів. Життю й творчості Василя Барки присвячено чимало літературознавчих досліджень у діаспорі, а нині він повертається й на рідну землю, заслужено здобуваючи високу оцінку та стаючи об'єктом наукових зацікавлень. До осягнення творчого й життєвого шляху письменника долучилися такі відомі літературознавці, критики та філософи, як Ю. Шерех, Ю. Тарнавський, Б. Бойчук, В. Кейс, Р. Мовчан, М. Вірний, М. Слабошпицький, М. Жулинський, М. Ільницький, О. Гринів, Ю. Ковалів, В. Пушко, О. Маланій та інші. У наукових дослідженнях згаданих авторів були спроби з'ясувати причини формування неординарної особистості митця, що спричинило формування особливої картини світу, що представлена в його творах. Проте зро-

зуміти й повністю досягнути підґрунтя його життєвої філософії не вдалося поки що нікому. Тому велике, ґрунтовне дослідження творчого доробку, що витікає з життєвих умов письменника, наповнених тілесними й духовними випробуваннями, ще чекає свого часу.

Метою нашого дослідження є спроба через аналіз фактів життя зрозуміти своєрідний поетичний мікро- та макрокосмос письменника, зосередити увагу на тих аспектах творчості, які лежать в основі філософського конструювання письменником власної картини світу.

Поет, белетрист, есеїст, критик, літературознавець і перекладач Василь Костянтинівич Барка прожив незвичайне життя. Його нелегке, а то й драматичне подекуди життя органічно вписується в контекст нашої складної доби. Описуючи в автобіографії етапи свого життя, яке вже з дитинства не було легким і безхмарним, він усе ж знаходить позитивні моменти, що стали для нього в майбутньому доброю школою: «Народився 16-го липня 1908 року, в селі Солониці, Лубенського повіту, Полтавської губернії.

Батько – з хліборобської козачої родини. Під час Першої світової війни був тяжко покалічений на фронті і вже не міг господарювати. Сім'я переїхала в місто. Батько, знаючи теслярство, як фах, працював у теслярській майстерні інвалідів (союзу, що звався «Увечный воин»). Коли там не було праці, – заробляв, як садівник і квітник, бо і цей фах добре знав.

Вчився я в так званій «трудовій школі», а потім на Педагогічних курсах і в Педтехникумі – з перервами, бо батько після тифу кілька років був недужий, родина жила в нужді і треба було заробляти на селах (пасти коні, вести коні при оранці, помагати біля молотарки, стерегти баштани тощо). Але то обернулося школою життя і мови.

По закінченні Педагогічного технікуму вчителював у шахтарській школі на (село Сьома рота, Попаснянського району, на Артемівщині).

Звідти, після конфлікту і різних прикростей виїхав на Північний Кавказ. На Україні мою заяву з університетів та інститутів незмінно повертали. Але на Північному Кавказі я скінчив філологічний факультет і аспірантуру, обравши як фах історію західноєвропейських літератур середньовіччя. Захистив дисертацію в Москві, в професора О. К. Джівелегова; тема: стиль «Божественної комедії» Данте. Читав курс історії се-

редньовічних літератур Західної Європи, на філологічному факультеті» [1]. Далі в автобіографії автор згадує свої перші проби пера та емоції, які викликало в нього знайомство з поезією та які, мабуть, визначили його долю, як поета: «Писати вірші почав ще тоді, коли вчився на педагогічних курсах. Перед тим, це десь на п'ятнадцятому році життя, все видавалось якимсь чудом злагода чотирьох рядків, з'єднаних римою. Таке було незмірене здивування, якраз здивування на цей чудесний порядок, ніби на якесь незриме музичне колесо: не просторове, а духовне, з квітучою красою і вірністю, що цього почуття не можна вже означити аналітичними термінами. Воно і стало безпосередньою причиною віршування» [1]. Оскільки поезія Василя Барки вже з самого початку не була задекларованою, сухою й догматичною, його першу збірку віршів відразу помітили наглядачі від компартії й заборонили. Для молодого поета це був несподіваний удар, бо він себе вважав цілком лояльним до тогочасного партійного курсу країни. Ось, як про це автор згадує в автобіографії: «В “Літературній газеті”, в Харкові, проголосили, що «Шляхи», то «вилазка клясового ворога в поезії».

Я, тоді був цілковито лояльним громадянином і зовсім не думав про “вилазку”; тільки хотів знайти образи для виразу якоїсь яскравої сутності з подій життя. Газета обвинуватила в злочинних речах, зокрема – в спробах відновити релігійний “пережиток капіталізму”, хоч я теж і цього не робив, а тільки будував символічні картини з подихами вічних сил, що діють над обмеженою реальністю видимого. Найгостріше обвинувачення було – що я нібито хотів віршами повідомити Захід про фізичну ліквідацію “служників культу”, але справді я тільки подав експресіоністичний опис того, що діялося під час антирелігійного карнавалу, коли артисти на платформах зображували священика, патера і равіна, ведених під скісний гостряк гільйотини. Навіть провідний вірш з ортодоксальною думкою не врятував збірки, і довелось на зборах “РАПП”-у без кінця “каятися» [2, с. 16].

Василь Барка як ерудит та інтелектуал не міг зрозуміти закидів щодо його неблагонадійності лише через те, що він відобразив у своїй модерній поезії реальні картини більшовицького наступу на релігію та служителів церкви. Особливо, мабуть, йому важко це було досягнути через те, що сам він вважав себе цілком лояльним до

більшовицької системи. Однак, можливо, саме цей епізод із біографії означає для формування життєвої позиції митця більше, ніж може здатися на перший погляд, адже майже вся його творчість позначена глибокою вірою в Бога, «саме релігія, віра стала для Барки тим притулком, де поет відчув свою значимість, де зміг віднайти “втрачений душевний рай”...» [3, с. 126]. Можна думати, що віра в Бога завжди жила в душі письменника, але войовниче неприйняття релігії комуністичною системою, агресивне знищення всього, що стосувалося віри й церкви, від матеріальних надбань до релігійних наставників, лише розбудило прагнення глибше зануритися в розуміння цього явища. Копаючи усе глибше в пошуках істини, Василь Барка все більше переконувався в думці, що «Серед усіх трагедій людини, найглибша трагедія її гріховного відділення від Бога, від небесних сил і життя в воскресінні» [2, с. 6].

Життя Василя Барки оповите міфами, котрі містифікують реальність. З одного боку, він український інтелігент періоду радянського застою, який рятувався від застиглих догм офіційного мистецтва, сірої буденності та проблем особистісного характеру. Він постійно працював над своїм розвитком. Що змушувало його занурюватися в вивчення різноманітних філософських концепцій, знайомитися з творчістю зарубіжних і вітчизняних митців слова? Мабуть це була спроба осмислити світову скарбницю знань і долучити її до власного світогляду. Це допомагало йому поспішно, день за днем, вибудовувати багатозарову, складну систему власної філософії та естетики художньої творчості.

На певні моменти його життя можна подивитися й по-іншому. Епоха сталінського соціалізму спонукала до пристосування. Як приклад цього явища у житті Барки можна розглядати другу його збірку віршів «Цехи», що була видана 1932 року. У неї входили «виробничі», «трудова» поезія [1], тому й рецензія на неї в «Літературній газеті» була позитивною. Але така творчість, хоч і писалася вона цілком щиро, адже автор посправжньому зацікавився й вивчав життя робітників заводу «Красноліт», на якому трохи підробляв, зовсім не задовольняла поета, він розумів, що так писати більше не зможе, тому й перестав друкувати свої твори. Упродовж наступних 10 років, аж до Другої світової війни, Василь Барка пише вірші, як це називають, «в шухляду», лише

– читаємо в автобіографії – «В кінці 1942 року, при німцях у часописі помістив декілька віршів. На Заході мої поезії друкувалися в журналі “Проблем”, (у Празі) та в часописі “Голос” (у Берліні)» [1]. Усі ці факти біографії дають підстави казати, що Барка знайшов собі лазівку в системі, як і багато інших нонконформістів того часу. Хоча слід нагадати, що через конфлікти з місцевими партійними керівниками 1928 р. йому довелося поспіхом виїхати з України на Північний Кавказ у м. Краснодар. Але для нього це не стало катастрофою, а лише поштовхом до нових вершин. Тут він також зумів «пристосуватися» до обставин. Повністю відмовившись від попереднього свого фаху – учителя математики, він отримує філологічну освіту, закінчивши філологічний факультет Краснодарського педагогічного інституту. Про це Барка мріяв давно, але в Україні здійснити цю мрію було неможливо.

На перших порах щастило й у творчості, і в професійному житті. Його перші поетичні проби знайшли підтримку в особі відомого вже на той час П. Тичини, який надрукував їх в «Червоному шляху», найбільшому в той час періодичному журналі в УРСР. Окрім літературної справи, Барка успішно займався педагогічною діяльністю – спочатку працював учителем математики в Україні, пізніше читав курс лекцій з історії західноєвропейських літератур у Краснодарі, також була в його біографії наукова робота – написав кандидатську дисертацію, яку 1940 р. успішно захистив у Москві. Тож усе це давало йому скромний дохід для прожиття.

На жаль, так було не завжди. Пережив Барка й багато незгод. Серед них найбільш яскраві, окрім втечі на Кубань, – це, участь у війні з фашистами, тяжке поранення, полон, гірка доля «остарбайтера», табір для «переміщених осіб» в Авґсбурзі та напіврабська праця в ньому, пошуки умов для життя на чужині. Усі ці негаразди долі не зламали письменника, а, знову ж таки, лише спонукали його шукати сенс життя в нових умовах. Нові життєві умови й постійні філософські роздуми про сенс життя привели до зміни світогляду та цілковитого прийняття християнської ідеології. Про свої шукання Василь Барка пише так: «Читуючи Біблію, я знайшов: сили Божі в історичному житті посилають імпульси в основному і найчастіше не через відносини речовинностей у подіях, але через характери людей, через їх душевні стани, їх серця» [2, с. 34].

Цікавими для розуміння моделі світу, яку вибудував Василь Барка, є його інтерв'ю для українських слухачів радіостанції «Свобода», запис якого подає у своїй книзі «Портрет поета» М. Вірний. Для прикладу наведемо кілька цитат з міркувань автора, що допомагають наблизитися до розуміння філософських глибин його світобачення. Відповідаючи на питання щодо теми збірки релігійних есеїв «Вершник неба» (1965), письменник говорить: «Не тільки національну літературу, а й звичайну оселю не можна вибудувати там, де немає джерел... В літературі творчість неможлива без властивих джерел життєвої правди: вони дають їй гарячу кров, зміст і художню вартість... Історія літератури показує, що ці джерела суто духовні...» [2, с. 26]. Ці міркування видають глибоку життєву мудрість і підводять до логічного резюме: усе що створюється митцем повинне ґрунтуватися на його «власному душевному досвіді», бо інакше перетвориться на неживу форму, яка не матиме нічого спільного з мистецтвом.

Якщо говорити про духовні джерела самого Василя Барки, то, окрім біблійних істин, які, на думку автора, є пріоритетними, учителями, що залишили слід і в житті, і в творчості письменника можна вважати багатьох відомих особистостей, серед яких Г. Сковорода, Т. Шевченко, М. Достоєвський, П. Тичина, В. Сосюра тощо. Багато дослідників життя й творчості Барки наголошують на органічному його зв'язку з Григорієм Сковородою. Цю думку підтверджує насамперед визнання самого поета, який називає себе «цілковитим сковородинцем» [2, с. 58]. Окрім того, читаючи інтерв'ю В. Барки, знаходимо ще цьому підтвердження. Зокрема, пошлемося на наступне висловлювання: «В алегоричному описі, що склав Сковорода, духовний чоловік буде вільний і невтомний, ширятиме над горами і безоднями, морями і пустелями, проникатиме зорями в майбутність, матиме очі голуба, крила орла, прудкість оленя, відвагу лева, швидкість сокола; в тілі буде твердість адаманту, смарагду, сапфіру, анафраксу. Сім Божих птиць витатимуть над ним: дух краси, віри, надії, милосердя, порадности, прозоріння, чистосердя. Це духовний чоловік, ідеал Сковороди» [2, с.27]. Тут чітко проглядаються утілення мрій про ідеальний світ людей і самого автора, який до того ж не лише мріяв про такий світ, а й сам став його представником. Підтвердженням цієї думки є його життя останнього періоду. Віра переселила його з модерного міста на лоно приро-

ди. Протягом тривалого часу, до останніх земних своїх днів він жив в Кетскільських горах, у відпочинковій оселі «Верховина», яка належить Українському братському союзу. Він любив ходити в лісисті гори, спати на землі, при зорях з каменем під головою, а найкращим підручником поезії для нього стала книга вселенського життя [2, с. 8]. Другим чинником, який спонукав поета й філософа Барку до такого незвичайного для сучасної людини стилю життя, на нашу думку, стала його самотність. Цей образ часто зустрічаємо в його поезії, як, наприклад:

*Піду, пустельник, по дощах нещастя,
спалають смутки в самоті [5, 33].*

Або:

*Самота: листок на схід скривавивсь,
Чи порив його спинити?
Вірю: вік в апостольському праві
Дав вінець – від сонця мирність [5, 171].*

Тут, окрім самотності, відчуваємо вже певну сакральність – віру в священне, святе, ритуальне, пов'язане з релігійним світосприйняттям та вірою в метафізичну реальність. Ця свята дійсність для поета є чимось цілковито іншим порівняно з дійсністю земною, тож своє життя в цьому світі він максимально наблизив до цієї сакральності й став частиною цієї святості.

Ідеал людини Барки знаходимо в ліричному образі, який змальовано в одній з його поезій, де представлено картину переходу цього ідеального героя в потойбіччя:

*Його, як спів, на світляній хустині
до брами раю принесло;
розкриються, мов крин, світи гостинні,
де сяйво бризка на чоло [5, с. 15].*

Це людина майбутнього. Сучасні ж люди, на думку поета, погрузли в матеріалістичному світі, який відриває їх від духовних сфер і перетворює життя на сіру, нудну, злобну і злиденну буденність. Порятунку від цього поет бачить «тільки в відновленні втрачених висот духовності: це сфери християнського думання» [2, с. 27].

Своєю творчістю Василь Барка намагається очистити нашу духовність від усього калічного і лицемірного, що було нанесено фарисеями від науки та мистецтва та їхніми книжками.

У пошуках гармонії, Барка створює поезію, що має оригінальний стиль, «який вимагає від читача повної уваги» [4, с.69]. Подивімося, для прикладу, на рядки вірша, який надруковано у збірці «Океан»:

*Це знов при сутінку з вершини
в куток камінний самоти:
ти наче в квітці станула шипшинній –
мені до серця процвісти [5, с. 28].*

Здавалося б, це всього лише строфа з інтимної лірики, але, для того щоб сприйняти її послит, побачити й відчутти ту глибину почуття, яку заклав в неї автор, потрібна вся наша увага, або точніше, уся наша душа. Тільки тоді ми побачимо самотність ліричного героя, що, як камінь, здавлює душу, тримає її в глухому темному кутку, але образ коханої, який ще живе в серці, допомагає жити й боротися. Мабуть саме тому свою поезію автор завершує твердженням:

*Любитиму тебе, хоч ніч, мов камінь,
до серця в смерть мені повисне.
І в море я впаду, блідий руками,
на дно лежати ненависне [5, с. 28].*

Усе в цих рядках – і граматики, і лексика, і пунктуація – служить для найточнішого передавання емоцій і почуттів ліричного героя, «навіть, – як слушно зауважує В. Кейс, – коли за це треба заплатити логікою» [4, с. 68]. Тому, тут ми долучаємося до висловлювань Ю. Шевельова, І. Костецького, В. Кейса, не можна читати поезію Василя Барки так, як ми читаємо класичну поезію чи газетну статтю, її треба «студіювати».

Подивімося ще на один вірш із збірки «Океан». Вірш має назву «Минучість». Рядки вірша:

*Не знаю вже, чи ніби листом красне
Та тихе деревце, зустріну –
Тебе, коли крізь ліс і небо гасне,
Як грядка без стрункого крину [5, с. 39].*

видають розпуку ліричного героя, яка огортає його серце через розлуку з коханою. Підібрані метафори, епітети та лексеми викликають до життя образи, які вписуються в українську картину світу, перегукуються з фольклорними мотивами.

Наступні рядки вірша, як гарна музика, навівають меланхолію й легку тугу за приємними моментами з минулого:

*Як від скрипок, від сосон пригадаю
до пристрасти тебе прихильну, –
зідхну, немов гілля, що раптом з гаю
все скорбне втратило в неділю [5, с. 39].*

Варто сказати, що велика збірка віршів «Океан» стала етапною в творчості письменника, вона відзначається особливою міфологічною різноманітністю образів. У цій книзі автор представив нам різні варіанти однієї теми – це оспівування земного кохання, особливістю якого є його перебування в конфронтації з духовним світом.

Дослідивши лише деякі аспекти життя й творчості В. Барки, приходимо до висновку, що у поетичній палітрі цього неординарного митця слова можна відшукати елементи різних стильових шкіл та напрямів. Тут наявні виразні впливи молодого Тичини, емоційні відголоски лірика-Сосюри, символістські та футуристичні елементи як російської, так і української поезії ХХ століття, модерна рафінованість Рільке, барокова багатогранність творчої спадщини Сковороди тощо. Мабуть такий сплав стилів значною мірою й пояснює трудність сприйняття вірша Василя Барки. Тому поет Барка перебуває ніби на узбіччі загального літературного процесу, а його творчість до цього часу не дістала всебічної наукової оцінки. Хоча про творчість В. Барки сказали своє слово багато відомих літературних діячів нашого часу, усе ж у більшості випадків їхні дослідження зводилися до портретно-оглядових статей, тоді як питання поетики зазвичай залишалися поза увагою. Тож у подальшому варто присвятити свої дослідження осмисленню та вивченню неординарної та багатогранної творчості Василя Барки, зокрема поетичної, проаналізувати її з погляду національних, релігійних та християнських засад.

ЛІТЕРАТУРА

1. Барка В. Автобіографія. Віртуальний підручник з української літератури «Еврика». URL: <http://eureka.ucoz.ua/publ/199-1-0-727> (дата звернення: 15.11.2018).

2. Вірний М. Портрет поета. Рівне, 1998. 201 с.

3. Маланій О. Сакральний мультиверс поетичних творів Василя Барки. Волинь філологічна: текст і кон-

текст. 2015. Вип. 19. С. 124–134. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vftk_2015_19_16 (дата звернення: 15.11.2018).

4. Кейс В. Про «Свідка для сонця шестикрилих» (з промови на святкуванні Василя Барки 22-го червня 1996 року). Світовид. 1996. № 4. С. 68–72.

5. Барка В. Океан. Лірика. Нью-Йорк, 1979. 632 с.

6. Гринів О. Василь Барка як послідовник Григорія Сковороди. Літературознавство : матеріали III Міжнар. конгресу українців (Харків, 26–29 серпня 1996 р.). К., 1996. С. 325–331.

7. Жулинський М. Василь Барка – культуролог і літописець долі українського народу. Народна творчість та етнографія. 2004. № 4. С. 56–66.

REFERENCES

1. Barka V. Avtobiohrafija [Autobiography]. Virtual'nyy pidruchnyk z ukrayins'koyi literatury «Evryka». URL: <http://eureka.ucoz.ua/publ/199-1-0-727>.

2. Virnyy M. Portrait of the poet [Portret poeta]. Rivne, 1998. 201 s.

3. Malaniy O. Sacred Multivers of poetry by Vasyl Barka [Sakra'nyy mul'tyvers poetychnykh tvoriv Vasylya Barky]. Volyn' filolohichna: tekst i kontekst. 2015. Vyp. 19. S. 124–134. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vftk_2015_19_16

4. Keys V. About «The Witness to the Sun of the Six Wings» (from the speech at the celebration of Vasyl Bark on June 22, 1996) [Pro «Svidka dlya sontsya shestykrylykh» (z promovy na svyatkuvanni Vasylya Barky 22-ho chervnya 1996 roku)]. Svitovyd. 1996. № 4. S. 68–72.

5. Barka V. Ocean. Lyrics [Okean. Liryka]. N'yu-York, 1979. 632 s.

6. Hryniv O. Vasil Barka as a follower of Gregory Skovoroda [Vasy' Barka yak poslidovnyk Hryhoriya Skovorody]. Literaturoznavstvo: materialy III Mizhnar. konhresu ukrayinistiv (Kharkiv, 26–29 serpnya 1996 r.). K., 1996. S. 325–331.

8. Ільницький М. Запах рідного слова серед чужого моря: Поети української еміграції. Дзвін. 1995. № 4. С. 140–151.

9. Кіндрась К. Світ ловив його, та не спіймав. Всесвіт. 2003. № 7–8. С. 162–164.

10. Маланій О. Національний часопростір у поезії Василя Барки. Слово і час. 2011. № 4. С. 51–61.

11. Мовчан Р. Український лірник на американській землі // Дивослово. – 1998. – № 7. – С. 2-5.

12. Пушко В.Ф. Страдницька доля Василя Барки. Слово і час. 2009. № 9. С. 65–72.

7. Zhulyns'kyy M. Vasyl Barka is a cultural historian and chronicler of the fate of the Ukrainian people [Vasy' Barka – kul'turoloh i litopysets' doli ukrayins'koho narodu. Narodna tvorchist' ta etnohrafija]. 2004. № 4. S. 56–66.

8. Il'nyts'kyy M. The smell of the native word among the strange sea: Poets of Ukrainian emigration [Zapakh ridnoho slova sered chuzhoho morya: Poety ukrayins'koyi emihratsiyi]. Dzvin. 1995. № 4. S. 140–151.

9. Kindras' K. The world caught him, but did not catch it [Svit loyv yoho, ta ne spiy mav]. Vsesvit. 2003. № 7–8. S. 162–164.

10. Malaniy O. National time space in Vasyl Barka's poetry [Natsional'nyy chasoprostir u poeziyi Vasylya Barky]. Slovo i chas. 2011. № 4. S. 51–61.

11. Movchan R. Ukrainian lyrikas on the American soil [Ukrayins'kyy lirnyk na amerykans'kiy zemli] // Dyvoslovo. – 1998. – № 7. – S. 2-5.

12. Pushko V.F. The sage share of Basil Barka [Stradnyts'ka dolya Vasylya Barky]. Slovo i chas. 2009. № 9. S. 65–72.